

torej se tiče samó stare robe, ker sme starinar samo s staro šaro barantati.

Postava govori po tolmačenji zbornice samo o ključih, ki naj odpirajo določene ključavnice, a ne o na pol izdelanih ključih, ki se morajo še le spiliti in prirediti, predno se rabijo; vrhu tega je bil zakon izdelan o času, ko se je ključarski obrt posluževal skoro jedino le ročnih sil, a danes je stvar drugačna, ker se je tudi veliki kapital poprijel izdelovanja ključev v posebnih tovarnah.

Ključev naši ključarji uže zdavnej ne izdelujejo več sami, kajti ne zmogli bi velikega števila, ki se danes potrebuje in tudi v ceni bi ne mogli konkurirati s tovarnami, ki prodajajo ključe po 2 do 5 krajcarjev jeden komad! To zmorejo le tovarne, ki delajo z velikimi sredstvi v denarji in mašinah. Ključar kupi potem na pol izdelane ključe pri trgovcu in jih spili in priredi po potrebi; zanj je to velika pripravnost, ker bi sam večinoma ne mogel imeti tolike zaloge jedne ali pa različnih vrst, kakor trgovec, ki dobiva robo iz tovarne. Posebno tam, kjer je treba dela hitro izvršiti, so tovarniški ključi neprecenljive vrednosti za vsacega ključarja.

Zato pa priporoča nižje-avstrijska trgovska in obrtniška zbornica, da se trgovcem še nadalje prepusti prodaja ključev in ključavnic, a tudi dovoli, da sprejemajo naročila za izdelovanje ključev, ako pridejo taka naročila od obrtnikov, ki potrebujejo ključavnice za svoje izdelke. Zelo bi namreč po mnenji zbornice obremenilo razne obrtnike, na pr. mizarje in torbičarje, ko bi morali vsako ključavnico hoditi naročevati k ključarju. Trgovec naj torej sprejema naročila, a izdelati mu mora ključe samo kak ključar, ako jih nima v zalogi.

Graška trgovska in obrtniška zbornica pa se je drugače izrekla, nego nižjeavstrijska. Ona predlaga: Trgovci z železnino naj prodajajo samo ključe, ki so v nedovršeni obliki. Izdelovanje takih ključev, to je pilenje, politiranje, prirejanje v ključavnice, je stvar izključljivo le ključarskega obrta. Izdelovanje ključev po odtiskih, dovrševanje na pol izdelanih ključev in prirejanje ključev v ključavnice smejo trgovci le tedaj izvrševati, ako spolnejo predpise § 14 obrtnega reda, to je, ako imajo sami pravico izvrševati ključarski obrt.

Morebiti o priliki podamo svojim bralcem še druge izjave drugih trgovskih zbornic. Upati je vsekako, da se bode zadeva izdelovanja ključev rešila tako, da ne boče v kvar ključarskemu obrtu.

Obrtnijske raznoterosti.

Trdo gipsasto lepilo dobimo, ako gips namesto z vodo pomešano z raztopino goluna. Gips se tedaj sicer jako počasi suši, a v 12—16 dneh postane trd kakor kamen.

Ameriški primaž. Iz Amerike prihaja v Evropo na trg nov primaž (Schraubstock), ki se bode gotovo pri nas kmalo udomačil. Podoben je sicer sedanjemu, a v spodnjem delu ima važno spremembo. Spodnji del sestoji namreč od kroglice in otle kape, ki obdaja kroglico. Kroglica se na navadni način privije ali pritrdi na delavsko mizo, kapa s primažem pa se more na vse strani sukati na kroglici. Vsled tega obrnemo

primaž in ž njim dotični kos, katerega obdelujemo, kakor koli hočemo. Zato je delo na takem primažu silno pripravno in urno. Da se kapa trdno oprime kroglice, ima razne vijake, katere privijemo, kadar hočemo kapo in primaž ustaliti.

Novi profili za traverze. Avstrijsko-ogerskih državnih železnic družba prodaja sedaj nove profile za traverze. To so številke 9, 11, 12, 14 in 15; te številke povedo visokost traverze v centimetrih. Novi profili bodo jako dobro došli in to tem bolj, ker se ž njimi dokaj prihrani na materialu. Novi profil št. 15 na pr. tehta 16 kilogramov na 1 meter, stari profil št. 16 pa skoraj 20 kilogramov.

Črtice za sadjarje.

V.

S tem, da smo posejali peške v drevesnico, pa nikakor ni vse opravljeno. Iz take drevesnice mi ne moremo drevesec kar posajati na vrt. Moramo jih poprej presaditi v drugo drevesnico, v kateri jih tudi cepimo. V tej drevesnici moramo posebno gledati na red. Tako drevesnico je razdeliti v več štirivoglatih prostorov, in na vsakem takem prostoru se potem vzgaja druga vrsta. Sadike se sade lepo v vrste. Vrste morajo biti kacih 90 cm druga od druge in drevesca v jedni vrsti po kacih 50 do 60 cm drugo od družega. Da so vrste lepo ravne, moramo jih z napeto vrvico določiti in zaznamovati. Prav razdeljena drevesnica je lepša videti in se tudi ložja oskrbuje in nadzoruje.

Za presajanje so najboljše jednoletne sadike, le pri kutnah priporoča se presajati dveletne. Luknja naredi se z rovnico ali pa lopato. Luknja more biti toliko velika, da vanjo lahko postavimo rastlino, ne da bi morali vkupe stiskati koreninice. Z jedno roko se rastlino dene v jamo v pravi globokosti, z drugo se pa z rovnico na kratkem ročišči zasuje. Pri suhem vremenu se naredi mešanico iz ilovice, kravjeka in vode, v katero se pomočijo rastlinice s koreninicami, da pri sajenji se koreninice preveč ne posuše.

Ko je jedna vrsta posajena, se luknje in stopinje lepo poravnajo.

Sedaj se pa z vrvico določi nova vrsta. Pazi naj se vselej, da se vrvica dobro napne, ker sicer bodo vrste krive.

Kdor ni doma pridelal sadik in jih kupuje, mora vselej gledati, da dobi dobro blago. Na ceno pri tem ni gledati. Kdor gleda preveč na ceno, ima pozneje le škodo, ker drevesca slabo rasto in morajo dalje časa ostati v drevesnici, predno se morejo presaditi na vrte ali pa prodati. Sadike morajo biti pri korenini precej močne in vsaj 40 cm dolge. Dobre sadike imajo dobro razvite koreninice. Sadike, ki imajo le jedno dolgo korenino, kakor se pogosto vidi pri hruškah, nikakor niso posebno dobre, če tudi so sicer videti jako lepe.

Rastlinicam naj se stranske vejice in trte porežejo in prikrajšajo naj se na 40 cm dolgosti. S tem se doseže,